

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

м. Київ, майдан Незалежності, 2.

Адреса для листування: а/с 392, м. Київ, 01001, Е-mail: fpsu@fpsu.org.ua,
Тел./факс (044) 205-76-09, факс (044) 205-76-00 Код ЄДРПОУ 00014479

03 04 2019 № 03/01-24/206

№ _____

Керівникам членських
організацій ФПУ

Про конфліктогенну
ситуацію в Україні за
2018 рік

Шановні колеги!

На виконання постанови Президії ФПУ «Про план роботи Федерації профспілок України на I півріччя 2019 року» (від 18.12.2018 №П – 17 – 6) та з метою обміну позитивним досвідом захисту прав та інтересів працівників, надсилаємо Вам інформаційну записку про конфліктогенну ситуацію в Україні та результати співпраці членських організацій ФПУ з територіальними відділеннями НСПП за 2018 рік, до відома та використання в роботі.

З повагою,

Голова ФПУ

Г.В. Осовий

Інформаційна записка

«Про конфліктогенну ситуацію в Україні та результати співпраці членських організацій ФПУ з територіальними відділеннями НСПП за 2018 рік»

Одним із пріоритетних напрямків діяльності Федерації профспілок України та її членських організацій є захист соціально-економічних прав та інтересів членів профспілок шляхом застосування процедур вирішення колективних трудових спорів та конфліктів.

Упродовж 2018 року в результаті спільних заходів, здійснених Національною службою посередництва і примирення (далі – НСПП) та Федерацією профспілок України у ході сприяння вирішенню колективних трудових спорів (конфліктів) (далі – КТС(К)) та запобігання їх виникненню, погашено заборгованість із виплати заробітної плати в сумі **762 млн. 426,1 тис. грн.** або 64,2% від загальної суми боргу (**1 млрд. 186 млн. 881,7 тис. грн.**), що стала основною причиною виникнення спорів та конфліктних ситуацій.

Крім того, у звітному періоді НСПП сприяла вирішенню 312 колективних трудових спорів (конфліктів), *що на 44,5% більше, ніж у 2017 році*, (3 – на національному, 3 – на галузевому, 5 – на територіальному, 301 – на виробничому рівнях), безпосередніми учасниками яких стали майже 1,5 млн. працівників 6835 суб'єктів господарювання.

Найбільшу кількість КТС(К) було зареєстровано, зокрема, на підприємствах, в установах, організаціях *Львівської (83), Закарпатської (38), Миколаївської (26), Херсонської та Черкаської (по 20), Сумської (19), Волинської (17) та Дніпропетровської (15) областей*; серед видів економічної діяльності – на підприємствах, в установах, організаціях *бюджетної сфери (111), житлово-комунального господарства (29), машинобудування (27), ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів (24), транспорту та будівництва (по 21), добувної промисловості і розроблення кар'єрів (12)*.

У **312** спорах найманими працівниками було висунуто **660** вимог, *що на 31,5% більше порівняно з попереднім роком*, з яких: 335 (50,8%) – щодо невиконання вимог законодавства про працю; 195 (29,5%) – щодо виконання колективного договору, угоди або окремих їх положень; 117 (17,7%) – щодо встановлення нових або зміни існуючих соціально-економічних умов праці та виробничого побуту; 13 (2%) – щодо укладення або зміни колективного договору, угоди.

Упродовж 2018 року було зареєстровано **168** колективних трудових спорів (2 – на територіальному, 166 – на виробничому рівнях), *що на 24,5% більше, ніж у 2017 році*, з яких 87 спорів або 51,8% – з причин наявності заборгованості із виплати заробітної плати та порушення термінів виплати поточної заробітної плати.

При вступі у колективні трудові спори найманими працівниками було висунуто **362** вимоги, *що на 24,4% більше, ніж у 2017 році*, з яких **124** (34,3%) стосувались погашення заборгованості із виплати заробітної плати та своєчасної виплати поточної заробітної плати.

Загалом, упродовж 2018 року за сприяння НСПП, у ході проведення примирних процедур, вирішено та знято з реєстрації **135** спорів (1 – на територіальному, 134 – на виробничому рівнях), *що на 87,5% більше, порівняно з 2017 роком* та **249** вимог, з яких 144 (57,8%) – щодо невиконання вимог законодавства про працю; 59 (23,7%) – щодо виконання колективного договору, угоди або окремих їх положень; 41 (16,5%) – щодо встановлення нових або зміни існуючих соціально-економічних умов праці та виробничого побуту; 5 (2%) – щодо укладення або зміни колективного договору, угоди.

Крім того, упродовж 2018 року НСПП та профспілки сприяли зменшенню соціального напруження та пошуку взаємоприйнятних рішень між сторонами конфліктів при проведенні найманими працівниками **123** акцій соціального протесту (далі – АСП) та **25** страйків, у яких взяли участь понад **43,5** тис. найманих працівників.

Найбільші прояви протестної активності мали місце у *Львівській (21 АСП та 1 страйк), Донецькій (13 АСП та 8 страйків), Дніпропетровській (16 АСП та 4 страйки), Волинській (8 АСП та 8 страйків) областях та м. Києві (15 АСП)*; серед видів економічної діяльності – на підприємствах, в установах, організаціях *добувної промисловості та*

розроблення кар'єрів (52), бюджетної сфери (30), постачання електроенергії (13), металургії (12), будівництва (8), машинобудування (7).

Варто наголосити, що основними чинниками дестабілізації стану соціально-трудоких відносин, як і раніше залишаються: несвоєчасна виплата заробітної плати, низький рівень середньомісячної заробітної плати, запровадження режимів неповного робочого часу, невиконання положень колективного договору, які спричиняють соціальну напругу в трудових колективах установ, організацій та підприємств.

Крім того, відповідно до укладених Угод, між територіальними профоб'єднаннями та відділеннями НСПП здійснювався обмін інформацією стосовно підприємств, де мали місце факти загострення стану соціально-трудоких відносин, а також проводилися особисті зустрічі представників профспілок з керівним складом відділень НСПП.

Зокрема, інформацію про практику застосування членськими організаціями ФПУ інструментарію вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) та про результати співпраці з територіальними відділеннями НСПП у 2018 р. надали: **Федерація профспілок Волинської області, Дніпропетровське обласне об'єднання профспілок, Федерація профспілок Житомирської області, Закарпатська обласна рада профспілок, Рада профспілок Івано-Франківської області, Київська міська рада професійних спілок, Київська обласна рада професійних спілок, Федерація професійних спілок Кіровоградської області, Об'єднання профспілок Львівщини, Миколаївська обласна рада професійних спілок, Федерація профспілок Рівненської області, Тернопільська обласна рада профспілок, Об'єднання профспілок Харківської області, Херсонська обласна міжгалузева рада професійних спілок, Федерація профспілок Хмельницької області, Федерація професійних спілок Черкаської області, Чернівецька обласна рада профспілок, Федерація профспілкових організацій Чернігівської області.**

Федерація профспілок Волинської області повідомила, що стан соціально - трудових відносин в області перебуває на постійному контролі ФПО та відділення НСПП у Волинській області. Зокрема, протягом 2018 року сторони соціального діалогу сприяли вирішенню 17 колективних трудових спорів (конфліктів).

З метою сприяння вирішенню КТС проведено 28 засідань примирних комісій та 70 узгоджувальних зустрічей із сторонами спорів.

Усі соціальні партнери постійно брали участь в засіданнях обласної, міської комісій з питань забезпечення своєчасності, повноти сплати податків та погашення заборгованості із виплати заробітної плати, пенсій, інших соціальних виплат. Протягом року взято участь у 13 засіданнях зазначених комісій, на яких заслухано 41 керівника підприємств області. **Загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати на цих підприємствах склала понад 34,0 млн гривень.**

Крім того, упродовж 2018 року найманими працівниками було проведено 15 протестних дій, пов'язаних з частковим або повним припиненням роботи та акції соціального протесту, учасниками яких були 1175 чол. Основними причинами проведення колективних припинень роботи та акцій соціального протесту були і залишаються заборгованість із виплати заробітної плати та хронічне зволікання з її виплатою.

Дніпропетровське обласне об'єднання профспілок поінформувало, що спільними зусиллями сторін вживалися заходи з метою запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів) на підприємствах галузі добувної промисловості і розроблення кар'єрів. де чинниками дестабілізації стану соціально-трудоких відносин були і залишаються несвоєчасна виплата заробітної плати або її незадовільний розмір, невиконання вимог законодавства про працю в частині охорони праці. На фінансовий стан добувних підприємств незадовільно вплинуло значне знецінення національної валюти, подорожчання паливно-мастильних матеріалів, підвищення рентної плати на видобуток руди.

В той же час, Дніпропетровська обласна організація профспілки трудящих металургійної і гірничодобувної промисловості відмітила, що заходи, які здійснювали фахівці відділення НСПП упродовж 2018 року, сприяли запобіганню виникнення колективного трудового спору (конфлікту) на *публічному акціонерному товаристві «Дніпропетровський трубний завод»*. Чинник дестабілізації – невиконання вимог законодавства про працю в частині заборгованості із виплати заробітної плати та її своєчасної виплати.

За інформацією *Федерації професійних спілок Житомирської області* одним із основних чинників ускладнення стану соціально-трудова відносин в Житомирській області є наявність заборгованості із заробітної плати, зокрема, загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати працівникам області станом на 1 грудня 2018 року становила 9,6 млн. гривень і зросла за січень-листопад 2018 року на 4,2 млн. гривень (79%). У структурі загального боргу із виплати заробітної плати по області 47 % або 4,5 млн. гривень утворилося на 13 економічно активних підприємствах, 3,8 млн. гривень або 40 % на 3 підприємствах-банкрутах та 13% або 1,3 млн. гривень на 1 неактивному підприємстві.

У територіальному розрізі борги із виплати заробітної плати, які утворилися за рахунок власних коштів підприємств, ліквідовано у 23 районах області із 28 територіальних одиниць.

Крім того, соціальні партнери упродовж січня-грудня 2018 року сприяли запобіганню виникнення колективних трудових спорів (конфліктів) на виробничому рівні на 42 підприємствах області.

За звітний період виникло 42 чинника дестабілізації стану соціально-трудова відносин, 33 – попереджено, 9 – знаходяться в стадії вирішення.

У результаті вжитих заходів щодо запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів) погашено заборгованість із виплати заробітної плати найманим працівникам у сумі 3160,4 тис. гривень, вирішується питання щодо погашення заборгованості у сумі 2213,5 тис. гривень.

Протягом 2018 року на обліку відділення НСПП в Житомирській області перебувало 6 колективних трудових спорів (конфліктів), з них спільними зусиллями вирішено і знято з обліку 4 (67%) колективних трудових спорів (конфлікти).

Станом на 01.01.2019 року на обліку відділення перебуває два колективних трудових спори.

Закарпатська обласна рада профспілок активно співпрацює з відділенням НСПП у Закарпатській області. Зокрема, протягом минулого року найбільш дестабілізованими в системах запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів) та вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) були підприємства, установи, організації комунальної та державної форм власності.

Основним фактором, що призвів до ускладнення стану соціально-трудова відносин, була заборгованість із виплати заробітної плати найманим працівникам – 96,7% зареєстрованих випадків. Причини залишаються ті самі: недостатнє фінансування суб'єктів господарювання з відповідних бюджетів та відсутність медичної субвенції з державного бюджету.

Обласними організаціями профспілок, які діють у відповідних галузях, спільно з відділенням НСПП здійснювалися заходи із запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів) та сприяння усуненню чинників дестабілізації стану соціально-трудова відносин упродовж звітного періоду на 32 суб'єктах господарювання.

Основними чинниками дестабілізації були: заборгованість з виплати заробітної плати; встановлення нових або зміни існуючих соціально-економічних умов праці та виробничого побуту; укладення або внесення змін до колективного договору; не виконання окремих положень колективного договору.

У звітному періоді на території області акцій соціального протесту не відбувалося.

Рада професійних спілок Івано-Франківської області повідомила, що на виконання Угоди про співпрацю між Радою профспілок Івано-Франківської області та відділенням НСПП в Івано-Франківській області було проведено ряд спільних заходів, круглих столів та комісій. Зокрема, у вересні 2018 року було проведено засідання примирної комісії по вирішенню колективного трудового спору, що виник між Рогатинською районною організацією профспілки працівників освіти і науки України і відділом освіти Рогатинської райдержадміністрації Івано-Франківської області. Суть спору полягала у невиплаті заробітної плати педагогічним працівникам за час відпустки у липні 2018 року.

Під час засідання примирної комісії сторона роботодавця повідомила, що на час розгляду спору виплачено 70% заборгованої заробітної плати працівникам. Решту заборгованості роботодавець зобов'язався погасити дещо пізніше, оскільки буде отримано додаткову дотацію з державного бюджету. Представник найманих працівників погодився з даним зобов'язанням.

Київська міська рада профспілок активно співпрацює з відділенням НСПП в м. Києві та Київській області з соціально-трудомих питань та запобігання виникнення колективних трудових спорів. Зокрема, за інформацією Київської міської профспілки працівників агропромислового комплексу, починаючи з 2015 року відділення НСПП в м. Києві та Київській області бере участь у вирішенні питання щодо укладення колективного договору на філії «Київкомбікорм» ТОВ «Комплекс Агромарс». Було проведено зустрічі з уповноваженими представниками ТОВ «Комплекс Агромарс» за посередництва відділення НСПП, але, на жаль, до цього часу колективний договір не укладено.

З метою об'єднання зусиль, спрямованих на поліпшення стану соціально-трудомих відносин, запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів) та сприяння їх своєчасному і справедливому вирішенню для зниження рівня конфліктогенності укладено Угоду про взаємодію **Київської обласної ради професійних спілок** та відділенням НСПП в місті Києві та Київській області. Зокрема, 22 червня 2018 року відбулася зустріч членів Президії облпрофради з керівництвом відділення НСПП в місті Києві та Київській області, під час якої Сторони провели навчання профактиву області з питань запобігання виникнення КТС (конфліктів) в регіоні, де обговорили стан соціально-трудомих відносин, спільні дії щодо запобігання виникнення колективно-трудомих спорів (конфліктів) на Київщині.

За інформацією **Федерації профспілок Кіровоградської області**, в рамках двосторонньої Угоди про співробітництво з відділенням НСПП, упродовж 2018 року відслідковувався стан виплати заробітної плати у ТОВ «Світловодське кар'єроуправління», ДП «Кіровоградтепло» ТОВ «ЦНТІ УНГА», ТДВ «Об'єднання «Дніпроенергобудпром», надавалась практична допомога по погашенню боргів із заробітної плати, практикувались примирні процедури. Як результат, погашено борги із заробітної плати в ТДВ «Об'єднання «Дніпроенергобудпром», в 5 разів скорочена заборгованість у ТОВ «Світловодське кар'єроуправління».

Об'єднання профспілок Львівщини спільно з відділенням НСПП у Львівській області впродовж 2018 року сприяло вирішенню 83 колективних трудових спорів (конфліктів) з них 80 - на виробничому рівні, 3- на територіальному рівні. Безпосередніми учасниками зазначених спорів стали 12780 найманих працівників 52 підприємств, установ, організацій.

У звітному періоді в результаті вирішення КТС (К), погашено заборгованість з виплати заробітної плати на загальну суму 103,1 млн.грн. або 95,2% від загальної суми боргу - 108,3 млн.грн., що стала основною причиною виникнення КТС.

У 2018 році спостерігалось ускладнення стану соціально-трудомих відносин у галузі освіти, охорони здоров'я, вугільній галузі, переробній промисловості області, що призвело до

виникнення КТС (К). Основною причиною протестної активності найманих працівників було порушення чинного законодавства України про оплату праці.

Співробітництво *Миколаївської обласної ради профспілок* та відділення НСПП здійснювалося на підставі Угоди про співпрацю між Миколаївською обласною радою профспілок та відділенням Національної служби посередництва і примирення в Миколаївській області на 2016-2020 роки. Крім того, в області діють угоди про співпрацю НСПП з обласними галузевими профорганізаціями: працівників охорони здоров'я, працівників енергетики та електротехнічної промисловості України, працівників державних установ.

Протягом 2018 року в Миколаївській області на обліку перебувало 26 колективних трудових спорів (конфліктів). З них, 7 спорів були зареєстровані на трьох підприємствах, що перебувають у сфері впливу профспілок. Станом на 1 січня 2019 року на обліку НСПП області залишається 5 колективних трудових спорів (конфліктів).

Корисним досвідом роботи відділення НСПП в Миколаївській області є формування складу трудового арбітражу з урахуванням галузевої або професійної приналежності арбітрів, а також включення до складу трудового арбітражу представників обласних галузевих профорганізацій та фахівців облпрофради, які є трудовими арбітрами. З 14 трудових арбітрів в області, які залучалися до вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) при створенні трудового арбітражу, 6 арбітрів є представниками профспілок.

За інформацією *Федерації професійних спілок Рівненської області* у 2018 році Рівненщина досягла певних результатів у сфері економічних і виробничих відносин, що дало можливість роботодавцям збільшити розмір заробітної плати, сприяло збереженню і створенню робочих місць за рахунок потенціалу, який має область тощо.

Так, у січні – жовтні 2018 р. відносно відповідного періоду 2017 р. реальна заробітна плата збільшилася на 11,3%. Водночас, негативні тенденції, сформовані у попередні роки, зумовили скорочення обсягів виробництва промислової продукції, зменшення вантажних та пасажирських перевезень тощо.

Крім того, у 2018 році в Рівненській області проводились заходи щодо недопущення виникнення колективних трудових спорів на одному будівельному підприємстві, де чинники дестабілізації були усунені.

Напруження стану соціально-трудових відносин спостерігалось і в трудових колективах філій, що входять до складу ДП «Рівненський облавтодор» ДАК «Автомобільні дороги України» та здійснюють допоміжну діяльність у сфері транспорту. Проблеми щодо фінансування робіт продовжували мати місце, що спричиняло появу заборгованості із виплати заробітної плати працівникам філій, непродуктивну зайнятість працюючих та, відповідно, зростання соціальної напруженості в трудових колективах.

В трудових колективах установ та закладів **бюджетної сфери** соціально-трудова відносина залишались достатньо напруженими.

Головна причина дестабілізації стану СТВ - незабезпечення своєчасного повного фінансування відповідних витрат бюджетних установ, у т.ч. заробітної плати, матеріальної допомоги на оздоровлення, що призводить до зниження соціальних стандартів працівників та посилює соціальну напруженість в трудових колективах бюджетної сфери.

Об'єктивною передумовою для ускладнення стану СТВ залишався і низький рівень заробітної плати працівників соціальної сфери.

Негативно на стан СТВ в колективах бюджетної сфери також впливали і такі чинники суб'єктивного характеру, як порушення роботодавцями законодавства про працю, порушення положень колективних договорів, nereагування окремих роботодавців на законні вимоги працівників.

Упродовж звітнього періоду в області відбулось 3 акції протесту, що безпосередньо

пов'язані із станом соціально-трудових відносин.

Тернопільська обласна рада професійних спілок повідомила, що впродовж 2018 року здійснювалися спільні заходи відділення НСПП з профспілковими організаціями щодо стабілізації стану соціально-трудових відносин. У ході проведення примирних процедур за участі профспілок вирішено 4 зареєстрованих колективних трудових спори.

Щомісячно спеціалісти облпрофради та відділення НСПП брали участь у роботі обласної та міської комісій з питань погашення заборгованості із виплати заробітної плати та інших обов'язкових платежів.

В рамках укладеної Угоди про співпрацю між **Об'єднанням профспілок Харківської області** та відділенням Національної служби посередництва і примирення здійснювалися заходи щодо врегулювання розбіжностей шляхом прийняття і реалізації компромісних рішень або вже безпосередньо трудового конфлікту, сприяння своєчасному їх вирішенню в рамках Законів України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» та «Про соціальний діалог в Україні», запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів), їх прогнозуванню та своєчасному вирішенню.

Так, протягом 2018 року в області зафіксовано 22 випадки дестабілізації стану соціально-трудових відносин, попереджено виникнення 13 колективних трудових спорів, залишається 9 випадків дестабілізації стану соціально-трудових відносин.

Основним чинником, який призводить до посилення протестної поведінки найманих працівників та погіршення стану соціально-трудових відносин, залишається заборгованість із виплати заробітної плати. За статистичними даними станом на 01.12.2018 року заборгованість із виплати заробітної плати на підприємствах області склала 275,1 млн. грн., що на 22,5% більше ніж на початок 2018 року. Найбільша питома вага заборгованості із виплати заробітної плати припадає на підприємства-банкрути – 213,9 млн. грн. або 77,7% від загальної суми боргу по області: Харківське державне авіаційне виробниче підприємство – 181,3 млн. грн., ДП «Харківське конструкторське бюро з двигунобудування» – 2,7 млн. грн.; Державний проектно-вишукувальний та науково-дослідний інститут «Укренергомережпроект» – 2,5 млн. грн.; ПАТ «Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш» – 1,4 млн. грн. Стан соціально-трудових відносин на зазначених та інших підприємствах-боржниках перебуває на контролі профспілок.

Упродовж січня-грудня 2018 року на території Харківської області не зафіксовано нових колективних трудових спорів (конфліктів) та страйків, проте відбулось 4 акції протесту, які безпосередньо пов'язані з ускладненням соціально-трудових відносин.

З метою співпраці для стабілізації стану соціально-трудових відносин, сприяння дієвому та ефективному вирішенню розбіжностей між найманими працівниками-членами профспілок та роботодавцями, 15 червня 2018 року на Херсонщині вперше в Україні відбулося урочисте підписання Угоди про співпрацю між Миколаївською обласною радою професійних спілок, **Херсонською обласною міжгалузеву радою профспілок**, відділенням НСПП в Миколаївській області та відділенням НСПП в Херсонській області на 2018-2020 роки.

Федерація професійних спілок Хмельницької області повідомила, що протягом 2018 року на території Хмельницької області було зафіксовано 6 акцій соціального протесту, що відносяться до компетенції. Найбільший резонанс та найгостріше реагування представників найманої праці викликали такі фактори як: наявна заборгованість із виплати заробітної плати та незадовільний рівень оплати праці (охорона здоров'я), процеси реформування майже усіх галузей економіки (галузі охорона здоров'я, лісового господарства, освіти).

Упродовж звітного року підвищеним рівнем конфліктогенності відзначалися підприємства галузі промисловості, галузі державного управління, лісового господарства; бюджетної сфери (галузь освіти, охорони здоров'я, культури), житлово-комунального

господарства та транспортної галузі, де упродовж останніх років періодично загострювався стан соціально-трудових відносин, через існуючі проблеми із виплатою заробітної плати та у зв'язку з процесами реформування.

Поліпшенню стану соціально-трудових відносин при здійсненні заходів із запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів) в області сприяла і налагоджена співпраця профспілок з відділенням НСПП в Хмельницькій області, а також з Об'єднанням організацій роботодавців Хмельницької області, відповідно порушень Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» з боку учасників соціально-трудових відносин у ході реєстрації, вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) та під час проведення примирних процедур у 2018 році зафіксовано не було. Станом на 01.01.2019 року у Відділенні працюють на громадських засадах 11 трудових арбітрів та 4 незалежних посередники, більшість з яких є представниками Федерації профспілок області.

За інформацією *Федерації профспілкових організацій Чернігівської області*, упродовж 2018 року профспілки сприяли вирішенню 19-ти вимог, висунутих 580-ма працюючими у 9-ти колективних трудових спорів (конфліктів), зареєстрованих на 9-х підприємствах (установах, організаціях) області. Крім того, у поточному році на території області було проведено 5 акцій соціального протесту, у т. ч. страйк.

Аналіз показників соціально-економічного характеру дав підстави стверджувати про наявність у колективах окремих підприємств, установ, організацій районів і міст **об'єктивних** передумов для ускладнення соціально-трудових відносин що зумовлено, зокрема: недостатньою платоспроможністю замовників та несвоєчасними розрахунками за поставлену продукцію, товари та отримані послуги; обмеженістю інноваційно-інвестиційних можливостей; - залежністю підприємств від запозичених коштів; несвоєчасним і недостатнім фінансуванням підприємств, установ та організацій бюджетами різних рівнів по дотаціях, субсидіях, передбачених чинним законодавством; реформою децентралізації та перерозподіл фінансування закладів бюджетної сфери, передача їх на баланс об'єднаних територіальних громад.

В той же час, зберігали свою деструктивну дію **суб'єктивні фактори** негативного впливу на стан соціально-трудових відносин, серед яких, зокрема: низький рівень оплати праці; заборгованість із виплати заробітної плати; небажання роботодавця визнавати норми галузевої угоди, колективного договору; незабезпечення роботодавцями належних умов праці.

Довідково. Загальна сума заборгованості станом на 01.01.2019 р. склала 17,2 млн. грн.. з них борг по виплаті заробітної плати на активно діючих підприємствах склали 11,6 млн. грн.. (Станом на 01.01.2018 р. сума боргу складала 10 млн. грн.. з них борг по виплаті заробітної плати на активно діючих підприємствах склав 6 млн. грн. відповідно).

Наявність кожного із зазначених чинників впливало на виникнення ускладнень стану соціально-трудових відносин. Головними, при цьому, залишалися: наявна заборгованість із заробітної плати, порушення встановлених термінів її виплати найманим працівникам.

Федерація профспілок Черкаської області повідомила, що протягом 2018 року у рамках Угоди про співпрацю між Федерацією профспілок Черкаської області та відділенням НСПП в Черкаській області продовжувалась співпраця з питань стабілізації стану соціально-трудових відносин у трудових колективах підприємств, установ, організацій області.

Протягом 2018 року профспілкові організації області ініціювали 20 колективних трудових спорів щодо порушення прав найманих працівників, здійснили заходи щодо попередження 31 випадку дестабілізації стану соціально-трудових відносин у трудових колективах ПАТ «Черкасиобленерго», ПАТ «Азот», ПАТ «Черкаський облавтодор», Ватутінська міська лікарня, КП «Черкасиелектротранс», Звірогосподарство Черкаської облспоживспілки та інших.

За інформацією Чернівецької обласної ради профспілок, правовими інспекторами праці членських організацій облпрофради, працівниками її апарату постійно надавалася правова допомога членам профспілок з питань захисту їх трудових, соціально-економічних прав та інтересів, попередження виникнення колективних трудових спорів (конфліктів) шляхом роз'яснення законодавства та надання консультаційних послуг.

Аналізуючи результати взаємодії членських організацій ФПУ з територіальними відділеннями НСПП слід зазначити, що співпраця профспілкових організацій з відділеннями НСПП в областях мала системний та комплексний характер з використанням різних форм і методів: участь в роботі примирних органів, консультації, виїзди на проблемні підприємства, роз'яснення законодавства про працю в трудових колективах, спільні зустрічі з представниками підприємств, де порушувалися соціально-економічні права працівників, участь представників відділень НСПП у роботі пленумів, конференцій обласних організацій профспілок, висвітлення проблемних питань в місцевих засобах масової інформації, «круглі столи», конференції, семінари, тренінги, тощо.

Інформацію підготовлено управлінням соціального діалогу та колективно-договірного регулювання апарату ФПУ за матеріалами членських організацій ФПУ та НСПП